

**Datu valsts inspekcijas
2011.gada
publiskais pārskats**

Rīga

2012.gada 29.jūnijs

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

SATURS

Datu valsts inspekcijas direktores Signes Plūmiņas ziņojums	3.lp.
I PAMATINFORMĀCIJA	7.lp.
1.1. Juridiskais statuss, darbības virzieni un mērķi	7.lp.
1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes:	9.lp.
1.2.1. Direktīvas 2009/136/EK prasību nodrošināšana attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu ziņošanu elektronisko sakaru jomā	9.lp.
1.2.2. Personas datu aizsardzības prasību ieviešanas uzraudzība attiecībā uz veselības informāciju un pirmsreģistrācijas pārbaužu veikšana attiecībā uz sensitīvo personas datu apstrādi šajā jomā	12.lp.
1.2.3. Personas datu aizsardzības speciālistu kontrole	14.lp.
1.2.4. Rekomendācija „Bērnu datu aizsardzība vispārējās izglītības iestādēs”	15.lp.
II FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	17.lp.
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2011.gadā	17.lp.
2.2. Budžeta programmas efektivitātes izvērtējums	18.lp.
2.3. DVI sniegtie maksas pakalpojumi	20.lp.
2.4. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	21.lp.
III PERSONĀLS	22.lp.
IV KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	24.lp.
4.1. Sabiedrības informēšana	24.lp.
4.2. Atzinumi par normatīvo aktu projektiem	25.lp.
4.3. Atzinumi un skaidrojumi	27.lp.
4.3.1. Personas datu publicēšana internetā	30.lp.
4.3.2. Personas datu par komunālo pakalpojumu parādiem izpaušana	31.lp.
4.3.3. Personas kā darbinieka reģistrēšana Valsts ieņēmumu dienestā	33.lp.
V DVI PRIORITĀTES 2012.GADAM	36.lp.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

„Privātums nav tikai viens no iespējamajiem līdzekļiem kādas citas vērtības nodrošināšanai, bet... tas ir nepieciešams dažādām fundamentālām attiecībām – savstarpējai cieņai, draudzībai un uzticībai. Privātums nav tikai laba tehnoloģija šo fundamentālo attiecību sekmēšanai, drīzāk – bez privātuma šīs attiecības nav iedomājamas.”¹

Kas ir privātums, vai tas saistīts tikai ar personas datu aizsardzību, vai tas nav saskatāms kā birokrātisks šķērslis uzņēmējdarbības veikšanai, vai to iespējams nodrošināt arī interneta vidē – šie un daudzi citi jautājumi kļūst aizvien aktuālāki dinamiskajā virtuālās vides attīstības laikmetā, kad personas datu apstrāde, tai skaitā nodošana uz trešajām valstīm un mākoņdatošanas pakalpojumu izmantošana kļūst par ikdienas dzīves sastāvdaļu. Datori un internets mūsdienās tiek izmantoti it visur, gan darba vietās, gan mājās, risinot dažādus sadzīviskus jautājumus, un tikai retais indivīds ir informēts, kāda informācija un kam ir pieejama par viņa veiktajām aktivitātēm internetā. Lielākas bažas rodas tad, kad šī informācija tiek savietota ar dažādām informāciju sistēmām, izmantojot aizvien viedākus informāciju tehnoloģiju risinājumus, kā arī veicot indivīdu veikto darbību analīzi un veicot profilēšanu.

Par privātuma un datu aizsardzības jautājumiem 2011.gada ietvaros diskutēts akadēmiskās, politiskās aprindās gan starptautiskajā, gan Eiropas Savienības un arī nacionālās valsts līmenī, lai rastu līdzsvaru starp tiesībām uz savu personas datu aizsardzību un citām

¹ Harvardas Universitātes Juridiskās skolas profesora Č.Fraida privātuma definīcija, skatīt - Johnson J.L. *The Theory of the Nature and value of Privacy*. Philosophy, Politics & Economics, Eastern Oregon University, Public Affairs Quarterly, Vol.6., No.3, July 1992., 12.lp.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

cilvēktiesībām. Eiropas Komisija 2012.gada 25.janvārī informēja, ka tuvāko gadu laikā Eiropas Savienības ietvaros plānots īstenot reformu personas datu aizsardzības jomā, tādēļ 2012.gada ietvaros Datu valsts inspekcija plāno piedalīties Eiropas Savienības un nacionālā mēroga diskusijās šīs reformas kontekstā. Eiropas Komisijas mērķis ir sekmēt interneta vietņu drošību, lai indivīds varētu būt pārliecināts, ka ievadītie personas dati dažādās interneta mājas lapās tiek apstrādāti godprātīgi. Minētās reformas kontekstā tiek akcentēts, ka personas datu aizsardzība ir skatāma un analizējama starptautiskā dimensijā, lai sekmētu datu aizsardzības institūciju sadarbību un personas datu aizsardzības principu īstenošanas nodrošināšanu globālā mērogā, un vienlaicīgi sekmētu datu subjekta interešu īstenošanu nacionālajā līmenī, kā arī, sniedzot vadlīnijas datu apstrādes pārziņiem, tādejādi sekmējot godprātīgu, tiesisku un proporcionālu personas datu apstrādi (t.sk. nodrošinot adekvātus personas datus glabāšanas termiņus, kontrolējot piekļuves tiesības, dzēšot datus, utml.).

2012.gada ietvaros plānotas diskusijas par Eiropas Mākoņdatošanas stratēģiju, jo nozares speciālisti ir lūguši Eiropas Komisijai sniegt saskaņotu juridisko ietvaru attiecībā uz mākoņdatošanas pakalpojumiem, lai palīdzētu Eiropas Savienības uzņēmējiem darboties globālajā vidē, tai skaitā efektīvi izmantot mākoņdatošanas tehnoloģijas un samazināt izmaksas attiecībā uz datu apstrādi un glabāšanu. Mākoņdatošanas jautājums no personas datu aizsardzības viedokļa tiek virzīts kā viens no problēmjaudājumiem, kur nepieciešams Eiropas datu aizsardzības institūciju viedoklis, lai rastu harmonizētu pieeju mākoņdatošanas pakalpojumiem un tehnoloģiju izmantošanai.² Vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs (piemēram, Īrijā) ir izveidotas īpašas darba grupas, lai analizētu mākoņdatošanas pakalpojumu jautājumu – kā sekmēt uzņēmējdarbības attīstību, vienlaicīgi neriskējot ar personas datu drošību virtuālajā vidē? Savukārt 2011.gada martā Lielbritānijas valdība apstiprināja *G-Cloud* stratēģiju,³ akcentējot šī jautājuma būtisko ietekmi uz ekonomikas izaugsmes iespējām.

Nodrošinot personas datu aizsardzības uzraudzību Latvijā 2011.gada ietvaros, secinājām, ka pieaug to izskatāmo lietu skaits, kas saistītas ar personas datu publiskošanu interneta vidē. Tas lielā mērā skaidrojams ar

² Papildus informācijai skatīt informāciju, kas saistīta ar Digitālo programmu Eiropai - http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/pillar.cfm?pillar_id=43&pillar=Digital%20Single%20Market.

³ Papildus informācijai skatīt - *The G-Cloud Programme*, <http://gcloud.civilservice.gov.uk/>.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

interneta izmantošanu dažādu ikdienas uzdevumu veikšanai (piemēram, maksājumu veikšana, skolēnu atzīmju apskate, dažādu preču un pakalpojumu pasūtīšana un apmaksā, utt.). Dažādu lietu izskatīšanas ietvaros, 2011.gadā Datu valsts inspekcija sadarbojās ar Īrijas, Vācijas un Lietuvas datu aizsardzības institūcijām, lai sekmētu personas datu aizsardzības pārkāpumu novēršanu, kā arī Datu valsts inspekcija lūdza informatīvu atbalstu trešo valstu datu aizsardzības institūcijām, lai varētu izskatīt iedzīvotāju sūdzības un novērst personas datu aizsardzības pārkāpumus. Ciešāka personas datu aizsardzības institūciju sadarbība ne tikai Eiropas Savienības ietvaros ir viens no biežāk diskutētajiem jautājumiem - kā to nodrošināt praksē un kā sekmēt savlaicīgi jautājumu risināšanu, ņemot vērā datu aizsardzības uzraudzības institūciju atšķirīgās funkcijas un arī piemērojamās sankcijas par personas datu aizsardzības pārkāpumiem.

Sekojošā tam, kā mainās Datu valsts inspekcijas izskatāmo jautājumu loks un palielinās sabiedrības izpratne par fizisko personu datu aizsardzības lomu viņu ikdienas dzīvē, aizsargājot savas datu subjekta tiesības, vislielākais gandarījums ir par katru konkrēto gadījumu, kad izdevies novērst personas datu aizsardzības pārkāpumu, atrisinot konkrētā indivīda problēmsituāciju un konstatējot, ka personas datu apstrādes pārzinis ne tikai novērš datu aizsardzības pārkāpumus, bet arī izvērtē privātuma aspektus un nepieciešamību veikt personas datu apstrādi konkrētiem mērķiem.

Diskutējot ar nozares speciālistiem un sūdzību iesniedzējiem, tika konstatēts, ka viens no jautājumiem, kuram nepieciešams pievērst uzmanību mūsdienu informācijas tehnoloģiju straujās attīstības kontekstā, ir personas datu apstrāde darba tiesisko attiecību ietvaros - kādu informāciju darba devējs drīkst pieprasīt darbiniekam (piemēram, pases kopēšana, informācijas pieprasīšana no iepriekšējā darbinieka darba devēja un informācijas apkopošana par darbinieka ārpusdarba aktivitātēm un darbinieka, radniekiem), kādu informācijas tehnoloģiju izmantošana darba vietās ir pieļaujama (piemēram, vai un kad atļauta darbinieku video un audio novērošana, elektroniskās sarakstes monitorēšana) - šie un citi jautājumi tiks skatīti rekomendācijā, kas 2012.gadā tiks sagatavota par personas datu apstrādi darba tiesisko attiecību ietvaros. Šīs rekomendācijas izstrādē tiks

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

iesaistītas dažādas arodbiedrības un Latvijas Sertificēto personas datu aizsardzības speciālistu asociācija.

2012.gada ietvaros plānots turpināt Baltijas valstu personas datu aizsardzības uzraudzības institūciju sadarbību, kas tika uzsākta jau 2011.gadā, īstenojot kopīgu kontroles pasākumu ar Igaunijas datu aizsardzības uzraudzības institūciju koncerna "Stockmann" filiālēs Tallinā un Rīgā.

Vēlos pateikties ikvienam indivīdam, kurš ir izrādījis interesi par personas datu aizsardzību un uzdrošinājies īstenot savas datu subjekta tiesības, vai godprātīgi īstenojis personas datu apstrādi kā personas datu pārzinis.

Signe Plūmiņa

*Datu valsts inspekcijas
direktore*

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

I PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Juridiskais statuss, darbības virzieni un mērķi

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.pantu, Datu valsts inspekcija (turpmāk - DVI) ir Tieslietu ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas neatkarīgi un patstāvīgi, izpildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus saskaņā ar likumu.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma Pārejas noteikumu 1.punktu, DVI uzsāka savu darbu 2001.gada 1.janvārī. 2000.gada 28.novembrī Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr.408 "Datu valsts inspekcijas nolikums". 2011.gada 3.janvārī DVI atzīmēja savas pastāvēšanas 10.gadadienu. DVI direktore kopš 2001.gada ir Signe Plūmiņa, kura piedalījies arī Fizisko personu datu aizsardzības likuma izstrādes procesā un 2011.gada ietvaros piedalījās diskusijās Eiropas Savienības un nacionālajā līmenī par nepieciešamību īstenot reformu personas datu aizsardzības jomā, tai skaitā izvērtējot nepieciešamību pilnveidot normatīvos aktus.

DVI veic personu datu aizsardzības uzraudzību saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu, kā arī veic uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu, uzrauga datu aizsardzību elektronisko sakaru nozarē saskaņā ar Elektronisko sakaru likumu, kā arī uzrauga nevēlama komerciāla paziņojuma sūtīšanas aizlieguma ievērošanu, saskaņā ar Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumu un nodrošina Direktīvas 2009/136/EK prasību attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu ziņošanu elektronisko sakaru jomā (kopš 08.06.2011.)

Personas datu aizsardzības pamatprincips ir nodrošināt, ka katrs indivīds var kontrolēt informāciju par sevi, t.i. kontrolēt, kā citi lieto jeb zināt, kā citi lieto šo informāciju. Personas datu aizsardzība ir neatņemama informācijas sabiedrības sastāvdaļa, kas sekmē sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei un līdzdalību lēmumpieņemšanas procesā.

Personas datu aizsardzība Latvijā ir nostiprinājusies kā cilvēktiesību pamatsastāvdaļa, ieviešot specifiskāku regulējumu dažādās personas datu apstrādes jomās un izveidojot personas datu aizsardzības nodrošināšanai un uzraudzībai efektīvāku regulējumu, kas tiek pilnveidots,

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

ņemot vērā informācijas tehnoloģiju attīstības ietekmi uz personas datu aizsardzību un palielinoties personas datu apstrādei dažādās jomās.

DVI tiesības personas datu aizsardzības jomā, kas noteiktas Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.panta ceturtajā daļā:

1) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bez maksas saņemt no fiziskajām un juridiskajām personām inspekcijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju;

2) veikt personas datu apstrādes pārbaudi;

3) pieprasīt datu bloķēšanu, kļūdainu vai nelikumīgi iegūtu datu izdzēšanu vai iznīcināšanu, noteikt pastāvīgu vai pagaidu aizliegumu datu apstrādei;

4) iesniegt tiesā prasību par šā likuma pārkāpumiem;

5) anulēt personas datu apstrādes reģistrācijas apliecību, ja, pārbaudot personas datu apstrādi, konstatēti pārkāpumi;

6) likumā noteiktajā kārtībā uzlikt administratīvos sodus par pārkāpumiem personas datu apstrādē;

7) veikt pārbaudi, lai noteiktu personas datu apstrādes atbilstību normatīvo aktu prasībām gadījumos, kad pārzinim ar likumu aizliegts sniegt datu subjektam informāciju un saņemts attiecīgs iesniegums no datu subjekta.

DVI nodrošina arī Šengenas informācijas sistēmas darbības likumā paredzēto personas datu apstrādes uzraudzību un pārstāv Latvijas Republiku Apvienotajā Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā, Apvienotajā Eiropola uzraudzības institūcijā, Eiropola Apelācijas komitejā un Apvienotajā Muitas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā (kā arī nodrošināja pārbaūžu veikšanu nacionālajā līmenī attiecībā uz iepriekš norādītajām informatīvajām sistēmām), kā arī Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupā un Eiropas Padomes Konvencijas par personas datu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi Konsultatīvajā komitejā, kā arī citos Eiropas Savienības un starptautiskā mēroga personas datu aizsardzības institūciju pasākumos.

1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes

DVI izvirzītās darbības prioritātes 2011.gadam:

1. Direktīvas 2009/136/EK prasību nodrošināšana attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu ziņošanu elektronisko sakaru jomā (jauna funkcija kopš 08.06.2011., kuras īstenošanai netika piešķirti valsts budžeta finansējums).

2. Personas datu aizsardzības prasību ieviešanas uzraudzība attiecībā uz veselības informāciju un pirmsreģistrācijas pārbaužu veikšana attiecībā uz sensitīvo personas datu apstrādi šajā jomā.

3. Personas datu aizsardzības speciālistu kontrole.

4. Rekomendāciju „Bērnu datu aizsardzība vispārējās izglītības iestādēs” izstrāde.

Pārskatā sniegts ieskats par paveikto attiecībā uz 2011.gadā izvirzītajām darbības prioritātēm.

1.2.1. Direktīvas 2009/136/EK prasību nodrošināšana attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu ziņošanu elektronisko sakaru jomā

2011.gadā DVI tika noteikta jauna funkcija Elektronisko sakaru likumā - grozījumi Elektronisko sakaru likumā, kas stājās spēkā 2011.gada 8.jūnijā, nosakot DVI funkciju uzraudzīt elektronisko sakaru komersantu ziņošanas pienākumu par personas datu aizsardzības pārkāpumiem DVI un datu subjektiem, attiecībā uz kuriem ir noticis personas datu aizsardzības pārkāpums un uzraudzīt elektronisko sakaru komersanta pieļauto personas datu aizsardzības pārkāpumu novēršanu.

Ieviešot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/136/EK (2009. gada 25. novembris), ar ko groza Direktīvu 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvu 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē un Regulu (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, prasības, 2011.gada 19.maijā tika pieņemti grozījumi Elektronisko sakaru likumā, kas stājās spēkā 2011.gada 8.jūnijā. 2011.gada ietvaros DVI uzsāka darbu šīs funkcijas īstenošanai, tai skaitā sagatavojot informāciju DVI mājas lapā elektronisko sakaru komersantiem par informācijas sniegšanu DVI. Minētā direktīva un Elektronisko sakaru likuma grozījumi paredz par katru personas datu

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

aizsardzības pārkāpumu elektronisko sakaru komersantam pienākumu ziņot Datu valsts inspekcijai un datu subjektam attiecībā uz kuriem ir noticis personas datu aizsardzības pārkāpums, ja personas datu aizsardzības pārkāpuma rezultātā var tikt radīts kaitējums datu subjekta interesēm, kā arī paredz prasības, kas jāievēro elektronisko sakaru komersantam, lai nodrošinātu personas datu apstrādes drošību un novērstu personas datu aizsardzības pārkāpumus.

Kopienas tiesību akti uzliek pienākumus pārzinim attiecībā uz personas datu apstrādi, tostarp pienākumu īstenot atbilstīgus tehniskus un organizatoriskus aizsardzības pasākumus pret, piemēram, datu pazaudēšanu. Prasības attiecībā uz ziņošanu par datu aizsardzības pārkāpumiem, kas noteiktas Direktīvā 2002/58/EK (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) nodrošina ziņošanas sistēmu kompetentajām iestādēm un attiecīgajām privātpersonām, kad ir noticis personas datu aizsardzības pārkāpums. Šīs ziņošanas sistēmas attiecas vienīgi uz drošības pārkāpumiem elektroniskās saziņas nozarē. Tomēr vispārējās iedzīvotāju interesēs ir tas, lai tiktu paziņots par drošības defektiem, kā rezultātā viņu personas dati var pazust vai citādi tikt ietekmēti, kā arī lai tiktu paziņots par pieejamajiem vai ieteicamajiem drošības pasākumiem, kurus tie var veikt, lai samazinātu iespējamos ekonomiskos zaudējumus vai sociālo kaitējumu, ko varētu radīt šādi drošības defekti. Ja uz personas datu aizsardzības pārkāpumiem nereaģē pienācīgi un savlaicīgi, tie var abonentam vai attiecīgajai personai radīt būtiskus ekonomiskos zaudējumus un sociālo kaitējumu. Tādēļ, tiklīdz elektronisko sakaru komersants uzzina par šādu pārkāpumu, tam ir jāpaziņo par pārkāpumu Datu valsts inspekcijai.

Abonentu vai individuālie lietotāji, kuru dati un privātā dzīve var tikt negatīvi skarti šo pārkāpumu dēļ, nekavējoties ir jābrīdina un jāinformē, lai tie varētu veikt nepieciešamos piesardzības pasākumus. Pārkāpums būtu jāuzskata kā negatīvi ietekmējošs abonenta vai individuālā lietotāja datus un privāto dzīvi, ja tā rezultātā var notikt, piemēram, identitātes zādzība vai krāpšana, fizisks kaitējums, būtisks pazemojums vai kaitējums reputācijai saistībā ar publiski pieejamu komunikācijas pakalpojumu sniegšanu. Paziņojumā elektronisko sakaru komersantam ir jāiekļauj informācija par pasākumiem, kurus elektronisko sakaru komersants veicis, reaģējot uz pārkāpumu, un

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

ieteikumi attiecīgajiem abonentiem vai individuālajiem lietotājiem.

Saistībā ar minētajām prasībām elektronisko sakaru komersantiem un Datu valsts inspekcijas uzraudzības funkciju pār šo prasību ievērošanu, Datu valsts inspekcija, sadarbojoties ar elektronisko sakaru komersantiem un Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju, izstrādāja Ministru kabineta 2011.gada 9.augusta noteikumus Nr.627 „Obligātās prasības, kas jāievēro, izstrādājot personas datu aizsardzības pārkāpumu izmeklēšanas un novēršanas iekšējo kārtību”. Noteikumi nosaka obligātās prasības, kas elektronisko sakaru komersantam jāievēro, izstrādājot personas datu aizsardzības pārkāpumu izmeklēšanas un novēršanas iekšējo kārtību, kurā ir iekļaujama informācija par pasākumiem, kurus pakalpojuma sniedzējam ir jāveic, konstatējot personas datu aizsardzības pārkāpumu un veicot preventīvās darbības, lai pienācīgi un savlaicīgi reaģētu uz personas datu aizsardzības pārkāpumiem un tos nepieļautu, t.i. personas datu aizsardzības pārkāpumu izmeklēšanas un novēršanas iekšējā kārtībā ir jāietver:

- 1) personas datu apstrādes risku analīzi;
- 2) pasākumus, kas veicami pēc personas datu aizsardzības pārkāpuma konstatēšanas;
- 3) personas datu aizsardzības pārkāpuma izmeklēšanas un novēršanas procedūru aprakstu.

Kā arī noteikumu projekts paredz, ka ne retāk kā reizi gadā elektronisko sakaru komersantam jāveic jebkāda veida apmācība komersantu ieskatā personas datu aizsardzības un informācijas tehnoloģiju drošība jomā, lai nodrošinātu komersanta atbilstīgo darbinieku kompetenci minētajās jomās, kā arī elektronisko sakaru komersantam ir pienākums analizēt personas datu apstrādes riskus, pirms tiek veiktas paredzētās izmaiņas datu apstrādē.

DVI nodrošināja atbalstu Ministru kabineta 2011.gada 9.augusta noteikumu Nr.627 "Obligātās prasības, kas jāievēro, izstrādājot personas datu aizsardzības pārkāpumu izmeklēšanas un novēršanas iekšējo kārtību" izstrādē, sadarbībā ar Satiksmes ministrijas Elektronisko sakaru nozares padomes ekspertu darba grupu, elektronisko sakaru komersantiem un nozares asociācijām.

2011.gada ietvaros tika veikti izglītojoši pasākumi elektronisko sakaru komersantiem par prasībām attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpuma paziņošanu CERT.LV.

1.2.2. Personas datu aizsardzības prasību ieviešanas uzraudzība attiecībā uz veselības informāciju un pirmsreģistrācijas pārbaūžu veikšana attiecībā uz sensitīvo personas datu apstrādi šajā jomā

Personas datu apstrāde veselības jomā ietver sensitīvu personas datu apstrādi, uz kuru attiecas īpaši personas datu apstrādes noteikumi, nosakot stingrākus personas datu apstrādes ierobežojumus.

Efektīvākas personas datu aizsardzības uzraudzības nodrošināšanai, DVI veic pirmsreģistrācijas pārbaudes. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 22.panta otrā daļa nosaka, ka DVI identificē to personas datu apstrādi, kur iespējami riski datu subjekta tiesībām un brīvībām. Šādai personas datu apstrādei nosaka pirmsreģistrācijas pārbaudi.

DVI veic fizisko personu datu apstrādes reģistrāciju, t.i. visas valsts un pašvaldību institūcijas, fiziskās un juridiskās personas, kas veic vai vēlas uzsākt personas datu apstrādi, reģistrē to Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā. Personas datu apstrādes reģistrācija ir instruments personas datu aizsardzības līmeņa uzlabošanai, nodrošinot gan Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto pārziņa pienākumu izpildi, gan padarot efektīvu personas datu aizsardzības uzraudzību. Personas datu apstrādes reģistrēšana DVI nodrošina informācijas pieejamību datu subjektiem - ļauj uzzināt kas un kādiem mērķiem apstrādā personas datus. Reģistrācijas procesa ietvaros komersanti/pārziņi ievieš personas datu aizsardzības prasības. Personas datu apstrādes reģistrācija DVI sniedz ieskatu par personas datu apstrādi valstī kopumā un ļauj identificēt riska jomas, kurās pastiprināt DVI uzraudzību, tādejādi novēršot iespējamus FPDAL pārkāpumus.

DVI personas datu apstrādes riska jomas nosaka, izvērtējot ar personas datu apstrādi saistītos riskus, pārkāpumu skaitu noteiktās personas datu apstrādes jomās, kā arī ārvalstu pieredzi un sniegto informāciju par noteiktu jomu būtiskiem jautājumiem. Pirmsreģistrācijas pārbaūžu riska jomas DVI nosaka katru gadu. 2011.gadā no visām veiktajām pirmsreģistrācijas pārbaudēm 30% tika veiktas attiecībā uz sensitīvu personas datu apstrādi, kuru veic ārstniecības iestādes un ārstniecības personas. Salīdzinot ar veiktajām pārbaudēm 2010.gadā veselības jomā, ir palielinājies gan veikto pārbaūžu skaits pamatojoties uz DVI pašiniciatīvu, kā arī palielinājies veikto pirmsreģistrācijas pārbaūžu skaits.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

Papildus ārstniecības iestādēm un ārstu privātpraksēm, kas reģistrē personas datu apstrādi DVI, informāciju par personu veselību apstrādā, piemēram, jūrnieku darbā iekārtošanas pakalpojumu sniedzēji, klīnisko pētījumu veicēji un sociālo pakalpojumu sniedzēji, kuriem tiesisko pamatu nosaka speciālie normatīvie akti - Ārstniecības likums, Pacientu tiesību likums, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums, Noteikumi par drošības un veselības aizsardzības prasībām un medicīnisko aprūpi uz kuģiem uc.

Būtiskākās DVI konstatētās nepilnības pārziņu veiktajā personas datu apstrādē:

- 1) nav iekšējo personas datu aizsardzības noteikumu;
- 2) nav veikts ikgadējais personas datu apstrādes audits;
- 3) nav ievērots piekļuves tiesību sadalījums atbilstoši darbinieku kompetencei;
- 4) nav nodrošināta pieejas tiesību kontrole.

Minētos pārkāpumus DVI pieprasīja pārziņiem novērst, par to attiecīgi informējot DVI.

Lai sekmētu pārziņu izpratni par sensitīvo personas datu apstrādi un nodrošinātu labu pārvaldību, DVI izstrādāja un interneta mājas lapā sadaļā "Reģistrācija" pie iesniegumu paraugiem publiskoja „Personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma paraugs darbā iekārtošanas pakalpojumu sniegšanai vai jūrnieku atlasei darbam uz kuģa” un „Personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma paraugs ģimenes ārsta prakses pacientu uzskaitē veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai vai pacientu uzskaitē veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai” (skatīt - <http://www.dvi.gov.lv/fpda/>).

Personas datu apstrāde veselības jomā tiks iekļauta riska jomā arī 2012.gada ietvaros, ņemot vērā tendenci izmantot informācijas tehnoloģiju pakalpojumus šajā nozarē, tai skaitā īstenojot Latvijā E-veselības projektu. DVI mērķis ir sekmēt datu subjektu informētību par savu personas datu apstrādi E-veselības pakalpojumu ietvaros, kā arī uzraudzīt vai un kā pārzinis (šajā gadījumā - ārstniecības iestādes vai ārstniecības personas) nodrošina godprātīgu personas datu apstrādi un nodrošina datu subjektu tiesību ievērošanu. Tā kā E-veselība nozīmē informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanu procesos, kas saistīti ar veselības aprūpi, uzlabojot pacientu profilaksi, diagnostiku, ārstēšanu, uzraudzību un vadību, kā arī kopumā veselības aprūpes pakalpojumus vietējā, reģionālā un globālā mērogā, paredzams, ka tuvāko

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

gadū laikā būtiski palielināsies sensitīvo personu datu apstrāde interneta vidē. Tādēļ pārziņiem svarīgi nodrošināt drošības pasākumus, bet datu subjektam jābūt informētam, kurš ir pārzinis, kas veic viņa personas datu apstrādi, lai varētu īstenot savas datu subjekta tiesības, tātad, šī informācija katram indivīdam ir jāsaņem no pārziņa, kas veic konkrēto personas datu apstrādi.

Personas datu aizsardzības prasību ieviešanas uzraudzībai attiecībā uz veselības informāciju, tikai divas pārbaudes tika veiktas pamatojoties uz saņemtajiem iedzīvotāju iesniegumiem, pārējās 9 pārbaudes tika veiktas pamatojoties uz DVI iniciatīvu. Minētās pārbaudes tika veiktas:

1) par veselības informācijas ietveršanu laikrakstā, iestādes lēmumā, nodošanu trešajai personai un publicēšanu internetā, iespējams, bez pamatojuma un mērķa (4 pārbaudes);

2) par sniegto veselības aprūpes pakalpojumu reģistrēšanu attiecībā uz personu, kura faktiski tos nav izmantojusi (2 pārbaudes);

3) par datu subjekta tiesībām iegūt informāciju no ārstniecības personas par savu veselību (2 pārbaudes, pamatojoties uz iedzīvotāju iesniegumiem);

4) par informācijas par veselību iegūšanu, veicot pārbaudi par darba nespējas lapas izsniegšanas pamatotību (1 pārbaude);

5) videonovērošanas izmantošana ārstniecības iestādēs (2, tai skaitā konstatējot gadījumus, kad sensitīvo personas datu apstrāde netika reģistrēta DVI).

Šo pārbaūžu rezultātā pārkāpumi tika konstatēti 5 gadījumos, savukārt vienā gadījumā informācija par pārbaudi tika nosūtīta Valsts policijai kriminālprocesa uzsākšanai.

1.2.3. Personas datu aizsardzības speciālistu kontrole

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu DVI reģistrē personas datu apstrādes un personas datu aizsardzības speciālistus, ko iekļauj attiecīgi personas datu apstrādes un personas datu aizsardzības speciālistu reģistros, kas ir publiski pieejami DVI interneta mājaslapā. Tādējādi ikviena persona un valsts pārvaldes iestāde var izmantot šajos reģistros esošos informāciju savu funkciju veikšanai.

Kopš 2007.gada DVI ir ieviesusi alternatīvu personas datu apstrādes reģistrācijai, paredzot personas datu apstrādes speciālista institūta izveidi. Personas datu

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

aizsardzības speciālista pieteikšana DVI pārzinim ir kā alternatīva personas datu apstrādes reģistrācijai – pārziņi, kas nodrošina personas datu aizsardzības speciālista apmācību un piesaka to DVI, var neregistrēt datu apstrādi. Personas datu aizsardzības speciālists ir persona, kas organizē, kontrolē un uzrauga pārziņa veiktās personas datu apstrādes atbilstību likuma prasībām.

Fiziskā persona var būt personas datu aizsardzības speciālists, ja personai ir augstākā izglītība tiesību zinātņu, informācijas tehnoloģiju vai līdzīgā jomā un persona ir apmācīta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un nokārtojusi personas datu aizsardzības speciālista pārbaudījumu DVI. Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumiem Nr.80, 2011.gadā personas datu aizsardzības speciālistu kvalifikācija piešķirta 7 pretendentiem. 2011.gadā DVI tika reģistrēti 24 pārziņu pieteiktie speciālisti (informāciju par personas datu aizsardzības speciālistiem skatīt - <http://www.dvi.gov.lv/registri/>).

Lai izvērtētu personas datu aizsardzības speciālistu darbību, 2011.gada ietvaros tika veiktas 2 pārbaudes saistībā ar personas datu aizsardzības speciālistu veikto darbu publiskajā sektorā un būtiski pārkāpumi pārbaužu ietvaros netika konstatēti. Šādas pārbaudes plānots īstenot arī 2012.gadā, tai skaitā pārrunājot problēmjautājumus, ar kādiem, ikdienas funkcijas īstenojot, ir saskārušies personas datu aizsardzības speciālisti.

1.2.4. Rekomendācija „Bērnu datu aizsardzība vispārējās izglītības iestādēs”

DVI pēdējo trīs gadu laikā ir organizējusi vairākus seminārus gan skolēniem, gan pedagogiem, gan vispārizglītojošo skolu vadītājiem, lai pārrunātu jautājumus par personas datu aizsardzību izglītības jomā. Šo semināru ietvaros identificēti vairāki praktiski jautājumi, uz kuriem nepieciešams sniegt atbildes, izvērtējot personas datu apstrādi vispārizglītojošās mācību iestādēs.

Palielinoties informācijas apjomam, kas ir skolu rīcībā, kā arī pieaugot informācijas tehnoloģiju izmantošanai, aizvien lielāka uzmanība jāpievērš normatīvajiem aktiem personas datu aizsardzības jomā, un jo īpaši diviem aspektiem – fiziskas personas tiesības un pienākumi.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

Fizisko personu datu aizsardzības likums nosaka principus kā vākt, apstrādāt, glabāt personas datus. Saistībā ar iepriekš minēto DVI 2011.gada ietvaros izstrādāja rekomendāciju, ar mērķi sniegt atbildes uz jautājumiem, kas attiecas uz bērnu (skolēnu) personas datu aizsardzību skolās, īpaši respektējot bērnu tiesības attiecībā uz privātumu. Minētās rekomendācijas mērķauditorija ir pedagogi, skolēni un skolēnu vecāki. Rekomendācijas mērķis ir pievērst minēto mērķauditoriju uzmanību personas datu aizsardzības aspektiem skolās.

Kopumā pārskata periodā izstrādātās rekomendācijas vērtējamas kā ieguvums datu subjektiem, jo norāda kādiem datu aizsardzības jautājumiem pievērst uzmanību gan tiešsaistes sociālajos tīklos, gan skolās (rekomendācija pieejama DVI interneta mājas lapā - <http://www.dvi.gov.lv/fpda/>), kā arī atbildīgajām personām sniegt vadlīnijas personas datu aizsardzības nodrošināšanai.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

II FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2011.gadā

DVI finansējumu veido divi ieņēmumu avoti:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi.

Kopējais budžeta līdzekļu izlietojums un budžeta izpilde 2011.gadā un salīdzinājums ar iepriekšējo gadu apkopots 1. tabulā.

1. tabula
Programmas 27.00.00 „Datu aizsardzība”
valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2011.gadā

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde LVL)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (LVL)	faktiskā izpilde (LVL)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	273781	283313	273861
1.1.	dotācijas	266907	266212	266147
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6874	17101	7714
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	273781	283313	273861
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	269029	278561	269109

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

2.1.1.	kārtējie izdevumi	269029	278561	269109
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	4752	4752	4752

2.2. Budžeta programmas efektivitātes izvērtējums

Budžeta programmas 27.00.00 „Datu aizsardzība” ietvaros apgūti Ls 273 861 jeb 96,8 % no plānotajiem izdevumiem.

Atbilstoši resursu samazinājumam, 2011.gadā DVI veica taupības pasākumus, ierobežojot izdevumus tādās izdevumu pozīcijās kā pasta, telefona un citi sakaru pakalpojumi, iestādes administratīvie izdevumi un ar iestādes darbību saistītie izdevumi. 2011.gadā tika pārskatīts un samazināts atalgojums darbiniekiem pēc izmaiņām normatīvajos aktos, ņemot vērā budžeta finanšu līdzekļu samazinājumu par Ls 695, salīdzinājumā ar 2010.gadu.

Minētās budžeta programmas rezultatīvo rādītāju izpildes apkopojumu skatīt 2.tabulā.

**2.tabula
Budžeta programmas rezultatīvie rādītāji**

Rezultatīvā rādītāja nosaukums	Plānotā vērtība	Faktiskā izpilde	Paskaidrojums
Reģistrētās personas datu	295	650	Faktiski reģistrēto personas datu

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

apstrādes			1	apstrāžu skaits nedaudz pārsniedz plānoto, jo tika veiktas sektorālās pirmsreģistrācijas pārbaudes, kuru rezultātā palielinājās reģistrēto personas datu apstrāžu skaits (īpaši attiecībā uz videonovērošanu).
Personas datu apstrādes pārbaudes	270	290		Personas datu apstrāžu pārbažu skaits palielinājās, ņemot vērā iedzīvotāju sūdzību skaitu.
Nodeva par personas datu apstrādes reģistrāciju	12 000	14 070		Plānotais nodevas apmērs nedaudz pārsniedz plānoto, palielinājies reģistrēto apstrāžu skaits, izmantojot videonovērošanu.
Piemērotie sodi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem	10 500	23 100		Sodi tika piemēroti ne tikai par konstatējamiem personas datu aizsardzības pārkāpumiem, bet arī par informācijas nesniegšanu DVI.

Kopumā 2011.gada ietvaros DVI ir sasniegusi rezultatīvo rādītāju plānoto vērtību.

Pārskata periodā DVI uzsāka jaunas politikas iniciatīvas īstenošanu bez papildus valsts budžeta finansējuma (informāciju skatīt šī gada pārskata sadaļā - 1.2.1. Direktīvas 2009/136/EK prasību nodrošināšana

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu ziņošanu elektronisko sakaru jomā).

No valsts budžeta līdzekļiem 2011.gadā pētījumi par DVI kompetencē esošajiem jautājumiem netika veikti.

2.3. DVI sniegtie maksas pakalpojumi

DVI sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar cenrādi, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumiem Nr.1063 „Datu valsts inspekcijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādis”.

2011.gadā maksas pakalpojumi kopumā sniegti 7714 Ls apmērā. Visbiežāk tika izmantoti tādi DVI maksas pakalpojumi kā personas datu apstrādes reģistrācijas pieteikuma aizpildīšana un izdrukāšana, DVI semināri un personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījuma organizēšana.

Apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšana un izdrukāšana

DVI konsultē pakalpojuma saņēmēju par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšanu, tiekoties klātienē un izdrukājot aizpildīto personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumu. 2011.gadā šis maksas pakalpojums ir sniegts 56 pārziņiem vai to pārstāvjiem. Maksa par pakalpojumu 25,00 Ls. Kopējie ieņēmumi par minēto maksas pakalpojumu 2011.gadā - 1400 Ls.

Organizētie semināri fizisko personu datu aizsardzības jomā

DVI organizēja informatīvos seminārus par personas datu aizsardzību - personas datu apstrādes reģistrāciju, personas datu aizsardzības auditu, videonovērošanu u.c. personas datu aizsardzības jautājumiem. Kopumā 2011.gadā Datu valsts inspekcija organizēja 3 seminārus par datu aizsardzību, 1 semināru kredītiestādei par datu aizsardzību finanšu jomā, 2 seminārus izglītības iestādēm, 1. semināru par datu aizsardzību namu pārvaldniekiem, kā arī piedalījās Tieslietu ministrijas seminārā, sniedzot prezentāciju par datu aizsardzību. Maksa par pakalpojumu 40,- Ls/par personu, 2011.gadā gūtie ieņēmumi no DVI organizētajiem semināriem - 3155 Ls.

Personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījuma organizēšana

DVI 2011.gadā organizēja četrus personas datu aizsardzības speciālistu pārbaudījumus, kuros kopā piedalījās 12 pretendenti. Pakalpojums ietver, pārbaudījuma jautājumu un uzdevumu sagatavošanu, individuālu atbilžu veidlapu sagatavošanu, pārbaudījuma organizēšanu un rezultātu vērtēšanu, ko veic komisija trīs personu sastāvā, kā arī lēmumu par pārbaudījuma rezultātiem sagatavošanu un apliecību izsniegšanu.

Kopumā 2011.gadā 14 personas saņēma šo pakalpojumu jeb kārtoja personas datu aizsardzības speciālista pārbaudījumu.

2011.gadā personas datu aizsardzības speciālistu kvalifikācija piešķirta 7 pretendentiem. Maksa par pakalpojumu 243,00 Ls, kopējie ienākumi par maksas pakalpojuma „Personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījums” sniegšanu 2011.gadā ir 2916 Ls. (Salīdzinājumam ar 2010.gadu, ienākumi par šo maksas pakalpojumu ir samazinājušies gandrīz par 50% 2010.gadā - 5589,00 Ls).

2.4. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļa 2011.gada ietvaros DVI veica šādus auditus:

- 1) Iestādes stratēģiskā un darba plānošana;
- 2) Personāla vadība;
- 3) Tieslietu ministrijas padotībā esošo iestāžu darba koordinēšana un uzraudzība;
- 4) Finanšu vadība - Darba samaksas aprēķināšana, uzskaitē un izpildes kontrole.

Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļas audita ziņojumos sniegtais viedoklis par DVI iekšējās kontroles sistēmu liecina, ka kopumā ir izveidota iekšējās kontroles sistēma, tā darbojas un tiek pilnveidota un uzlabota, saskaņā ar Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļas ieteikumiem.

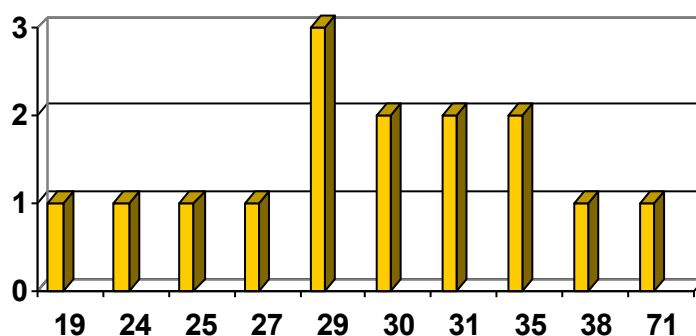
Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmā 2009. - 2013.gadam noteiktajām prasībām, DVI veica regulāru Pretkorupcijas plāna pasākumu ieviešanu un uzraudzību, kas vērsti uz interešu konflikta novēršanu DVI darbinieku darbībā.

III PERSONĀLS

2011.gada ietvaros DVI netika īstenota strukturāla reorganizācija, ņemot vērā to, ka 2009.gadā tika veiktas strukturālās izmaiņas, lai samazinātu DVI administratīvo pienākumu veicošo darbinieku skaitu, bet tika precizētas darbinieku veicamās funkcijas, ņemot vērā jauno DVI funkciju (skatīt informāciju gada pārskata 1.2.sadaļā).

Pārskata periodā iestādē strādāja vidēji 15 darbinieki (divi darbinieki - ilgstošā prombūtnē). Personāla vidējais vecums bija 32 gadi. 2011.gadā Datu valsts inspekcijā strādāja darbinieki vecuma amplitūdā no 19 līdz 71 gadiem.

DVI darbinieku skaits sadalījumā pa vecuma grupām

DVI darbinieku izglītības līmeņu sadalījums - vienam DVI darbiniekam ir vidējā izglītība, vienam darbiniekam ir nepabeigta augstākā izglītība un 13 darbiniekiem ir augstākā izglītība. 5 darbiniekiem ir iegūts maģistra grāds, bet divi darbinieki plāno to iegūt 2012.gadā.

2011.gadā vidējais darbinieka nodarbinātības ilgums DVI bija 3,4 gadi, kas sekmē DVI funkciju savlaicīgāku un profesionālāku izpildi.

DVI darbinieku kapacitātes celšanai tika organizēti iekšējie DVI semināri par dažādiem datu aizsardzības jautājumiem, kā arī 2011.gada ietvaros DVI darbinieki apmeklēja Valsts administrācijas skolas seminārus - par datu aizsardzību, par arhīva darba organizēšanu un dokumentu arhivēšanu, kā arī publisko iepirkumu likuma piemērošanas problēmas, ieteikumi, aktualitātes. Par grāmatvedību atbildīgais darbinieks apmeklēja semināru par nodokļu un grāmatvedību aktualitātēm. DVI darbinieks apmeklēja arī Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas rīkoto semināru par Informācijas sistēmu drošību. DVI darbinieki apmeklēja Tieslietu

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

ministrijas organizētos seminārus par dažādu normatīvo aktu piemērošanu.

2011.gada 26.oktobrī DVI darbinieks uzstājās kā lektors Tieslietu ministrijas organizētajā informatīvajā seminārā „Personas datu aizsardzības tiesiskais regulējums, problemātiskie aspekti, aktualitātes”. Divi DVI darbinieki apmeklēja Vācijas Ārlietu ministrijas un Gētes institūta programmas Europahetzwerk Deutsch ietvaros piedāvātos atbalsta vācu valodas kursus ierēdņiem, lai papildinātu savas vācu valodas zināšanas.

Veicot ikgadējo darbinieku darbības rezultātu novērtēšanu, DVI darbinieki norādīja, ka kapacitātes celšana, apmeklējot mācību seminārus, ir būtiska darbinieka izaugsmes kontekstā. 2012.gada ietvaros DVI plāno turpināt aizsākto praksi DVI iekšējo semināru organizēšanā.

DVI 2011.gadā praksē pieņēma vienu studentu, kuram prakses mērķi bija, pirmkārt, izzināt, kādas procesuālās tiesību normas un citi tiesību avoti reglamentā prakses vietas darbību un kādas problēmas rodas prakses vietai, piemērojot šos tiesību avotus. Otrkārt, noskaidrot, kādas materiālās tiesību normas pielieto prakses vieta savā darbībā un kāds grūtības tai rodas to piemērošanā, kādus problēmjaucējumus tas izraisa.

IV KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

2011.gadā DVI, sadarbībā ar Tieslietu ministrijas Administratīvā departamenta sabiedrisko attiecību speciālistēm, nodrošināja informācijas sniegšanu masu saziņas līdzekļiem. Sadarbība ar masu saziņas līdzekļiem DVI notiek regulāri, ne retāk kā reizi nedēļā. 2011.gadā tika aktualizēti dažādi ar personas datu aizsardzību saistīti jautājumi, tai skaitā diskusija par nepieciešamību aktualizēt Direktīvu 95/46/EK.

4.1. Sabiedrības informēšana

Visbiežāk DVI viedokli par dažādiem praktiskiem personas datu aizsardzības jautājumiem lūdza TV3 raidījuma „BezTabu” un telekompānijas LNT žurnālisti, kā arī interneta informatīvie ziņu portāli, ar lūgumu skaidrot, kā konkrētam indivīdam rīkoties dažādās ar personas datu aizsardzību saistītās situācijās. Pamatojoties uz masu saziņas līdzekļu sniegto informāciju, DVI 2011.gada ietvaros uzsāka vairākas administratīvā pārkāpuma lietas (piemēram, par fiktīvi nodarbinātajām personām un iespējamajiem Fizisko personu datu aizsardzības pārkāpumiem).

Aktuālākā informācija par DVI īstenojamajām funkcijām un aktualitātēm personas datu aizsardzības jomā tiek publicēta DVI Interneta mājas lapā - www.dvi.gov.lv.

Sabiedrības informēšanai 2011.gada ietvaros tika organizēti 3 bezmaksas semināri par personas datu aizsardzības jautājumiem - skolu direktoriem un pedagogiem, namu pārvaldniekiem un apsaimniekotājiem (ņemot vērā pieaugušo iedzīvotāju sūdzību skaitu par namu apsaimniekotāju, iespējams, nelikumīgi veikto personas datu apstrādi).

DVI darbinieki katru darba dienu laika posmā no 14:00-16:00 sniedz konsultācijas pa tālruni, skaidrojot Fizisko personu datu aizsardzības likuma normas un informējot, kā risināt konkrētā indivīda problēmu, kas saistīta ar iespējamo personas datu aizsardzības pārkāpumu. Telefonkonsultācijas tiek sniegtas arī pārziņiem par personas datu apstrādes reģistrēšanu DVI. Kopumā DVI 2011.gadā sniedza 3852 telefonkonsultācijas, kā arī tika sniegtas konsultācijas klātienē.

Lai skaidrotu dažādus personas datu aizsardzības aspektus, DVI katru gadu izstrādā informatīvas

rekomendācijas. 2011.gadā DVI izstrādāja rekomendāciju „Bērnu datu aizsardzība vispārējās izglītības iestādēs”.

Eiropas datu aizsardzības diena ir ikgadēja sabiedrības informēšanai veltīta diena par personas datu aizsardzības aspektiem, kas tiek atzīmēta visās Eiropas valstīs, kā arī ASV un Kanādā. DVI 2011.gada 28.janvārī organizēja Eiropas datu aizsardzības dienai veltītu pasākumu, aicinot iedzīvotājus aizsargāt savus datus un izvērtēt savu datu nodošanas nepieciešamību (piemēram, norādot uz riskiem interneta vidē), īpaši attiecībā uz personas datu apstrādi tiešsaistes sociālajos tīklos, kā arī atzīmējot DVI 10.gadadienu.

Kā liecina Eirobarametra dati, liels skaits Latvijas iedzīvotāju ir aktīvi tiešsaistes sociālo tīklu lietotāji. Salīdzinot ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, visbiežāk sociālos tīklus lieto Ungārijas iedzīvotāji (80%), tiem seko Latvijas iedzīvotāji (73%), Maltas iedzīvotāji (71%), savukārt Vācijas iedzīvotāji sociālos tīklus lieto daudz mazāk (tikai 37%). Jau 2010.gada ietvaros DVI izstrādāja rekomendāciju tiešsaistes sociālo tīklu lietotājiem, kādiem aspektiem būtu nepieciešams pievērst uzmanību un Eiropas datu dienā šie aspekti atkārtoti tika akcentēti, ņemot vērā arī salīdzinoši lielo sūdzību skaitu par personas datu apstrādi tiešsaistes sociālajos tīklos.

Lai sniegtu ieskatu par 2011.gada ietvaros paveikto un par skatītajām lietām, DVI 2011.gada pārskata 4.2.nodaļā ir apkopojusi svarīgāko informāciju par sniegtajiem viedokļiem attiecībā uz normatīvo aktu projektu izstrādi un aktuālākajām skatītajām personas datu aizsardzības lietām.

4.2. Atzinumi par normatīvo aktu projektiem

DVI 2011.gadā saņēma 31 normatīvo aktu projektus atzinumu sniegšanai, no kuriem nozīmīgākie bija:

1) jauns Biometrijas datu apstrādes sistēmas likumprojekts;

2) Ministru kabineta noteikumu „Biometrijas datu apstrādes sistēmas noteikumi” projekts;

3) Ministru kabineta noteikumu „Iedzīvotāju reģistrā iekļauto ziņu izsniegšanas kārtība” projekts;

4) Ministru kabineta noteikumu „Iedzīvotāju reģistrā iekļauto ziņu aktualizēšanas kārtība” projekts;

5) Ministru kabineta noteikumu „Noteikumi par Integrētajā iekšlietu informācijas sistēmā iekļaujamām

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

ziņām personas, mantas vai dokumenta atrašanās vietas noskaidrošanai, cilvēka, kurš nespēj sniegt ziņas par sevi, personības noskaidrošanai un neatpazīta cilvēka līķa identificēšanai" projekts;

6) Ministru kabineta noteikumu „Noteikumi par kārtību, kādā veicama apkalpes identitātes kartes un lidostas identitātes kartes izsniegšana civilajā aviācijā” projekts;

7) Ministru kabineta noteikumu „Kārtība, kādā izsniedz, pārreģistrē, aptur un anulē speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai un maksā valsts nodevu par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu un pārreģistrāciju, kā arī prasības kapitālsabiedrībai speciālās atļaujas (licences) saņemšanai” projekts;

8) Ministru kabineta rīkojuma „Grozījumi Elektronisko identifikācijas karšu koncepcijā” projekts;

9) Ministru kabineta noteikumu „Grozījums Ministru kabineta 2010.gada 14.septembra noteikumos Nr.850 „Kriminālprocesa informācijas sistēmas noteikumi”” projekts, likumprojekts;

10) „Grozījumi Šengenas informācijas sistēmas darbības likumā” likumprojekts;

11) likumprojekts "Grozījumi Soda reģistra likumā”;

12) likumprojekts „Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā”;

13) Ministru kabineta noteikumu „Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas noteikumi” projekts.

Vērtējot projektus, DVI vadās pēc Eiropas cilvēktiesību tiesas un Latvijas Republikas Satversmes tiesas judikatūras un praksē esošajiem principiem, ņemot vērā, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 1.pants nosaka, ka likuma mērķis ir aizsargāt fizisko personu pamattiesības un brīvības, it īpaši privātās dzīves neaizskaramību, attiecībā uz fiziskās personas datu (turpmāk - personas dati) apstrādi. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 6.pants nosaka, ka ikvienai fiziskajai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību. Minētās personas tiesības izriet no Satversmes 96.panta, kas nosaka, ka ikvienai personai ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību. Savukārt, Satversmes 116.pants nosaka, ka iepriekš minētajā pantā noteiktās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Interpretējot Satversmes 96.pantā garantētās tiesības uz privāto dzīvi, Satversmes tiesa ir norādījusi, ka šīs

tiesības skar dažādus aspektus. Tās aizsargā indivīda fizisko un garīgo integritāti, godu un cieņu, vārdu un identitāti, personas datus. Tiesības uz privāto dzīvi nozīmē, ka indivīdam ir tiesības uz savu privāto telpu, iespējami minimāli ciešot no valsts vai citu personu iejaukšanās (Satversmes tiesas 2005.gada 26.janvāra sprieduma lietā Nr. 2004-17-01 10. punktu).

Tādējādi jebkura personas datu apstrāde, kas tiek noteikta normatīvajos aktos un ko veic valsts iestādes, t.sk. projektā paredzētā, ir uzskatāma par iejaukšanos personas privātajā dzīvē, ko var ierobežot tikai likumā paredzētajos gadījumos, ievērojot Satversmes 116.pantā noteikto kārtību un kritērijus.

4.3. Atzinumi un skaidrojumi

Nodrošināt personas datu aizsardzības uzraudzību, 2011.gada ietvaros DVI veica 290 pārbaudes par iespējamu personas datu apstrādes neatbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likumam un tika saņemtas 257 rakstiskas sūdzības. Pārbaudot sūdzībās ietverto informāciju, pārkāpumi tika konstatēti un administratīvie sodi piemēroti 47 lietās par Fizisko personu datu aizsardzības likuma pārkāpumiem - 24 brīdinājumi un 23 naudas sodi (kopumā par 23 100 LVL). DVI 2011.gadā piemēroja 14 administratīvos sodus par informācijas nesniegšanu DVI. Šo pārkāpumu skaits salīdzinoši ar 2009. un 2010.gadu ir būtiski pieaudzis (2009.gadā tika konstatēti 10 šādi pārkāpumi, savukārt 2010.gadā - tikai 5). Lielākoties DVI pieprasītā informācija tika sniegta pēc soda piemērošanas, tomēr atsevišķos gadījumos informācija netika sniegta vispār.

Sūdzības galvenokārt tika iesniegtas par šādām personas datu apstrādēm:

- 1) personas datu nodošana parādu piedziņas veikšanai;
- 2) informācijas par komunālo pakalpojumu parādiem izpaušana trešajām personām;
- 3) personas datu publicēšana internetā;
- 4) personas kā uzņēmuma darbinieka vai valdes locekļa reģistrēšana Valsts ieņēmumu dienestā un Uzņēmumu reģistrā bez šīs personas piekrišanas būt par darbinieku vai valdes locekli. 2011.gadā vairāk kā divas reizes ir pieaudzis to sūdzību skaits, kurās personas norāda, ka ir reģistrētas Valsts ieņēmumu dienestā kā darbinieki uzņēmumos, kuros viņas nekad nav strādājušas.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

Attiecībā uz personas datu apstrādi parādu piedziņai, kā vienu no aktuālākajiem personas datu apstrādes un aizsardzības jautājumiem 2011.gada ietvaros (gan pamatojoties uz iedzīvotāju iesniegumiem, gan DVI dalību normatīvo aktu izstrādes procesā šajā jomā) DVI ir apkopojusi statistisku informāciju par piemērotajiem sodiem šajā jomā attiecībā uz personas datu nepamatotu izpaušanu:

Gads	Piemērotais sods	Konstatētais pārkāpums
2008	0.00 Ls	-
2009	0.00 Ls	-
2010	1200.00 Ls	Personas datu nepamatota izpaušana
2011	2500.00 Ls	Personas datu nepamatota izpaušana

Izskatot sūdzības, iesniedzējiem tiek sniegts atzinums par konkrētās personas datu apstrādes atbilstību FPDAL un izskaidrotas viņu iespējas konkrētajā situācijā nodrošināt savu personas datu aizsardzību un vai arī, pamatojoties uz sūdzībām, tiek veiktas DVI pārbaudes, ja to veikšana ir piemērotākais un lietderīgākais veids, kā panākt FPDAL ievērošanu.

DVI pārbaudes tiek veiktas arī pēc savas iniciatīvas un, pamatojoties uz masu informācijas līdzekļu un citu iestāžu sniegtās informācijas. 2011.gadā DVI visvairāk šādas pārbaudes veica, pamatojoties uz informāciju, kuru sniedza valsts un pašvaldības policija, kura vairums gadījumu ziņoja par tiem gadījumiem, kad personas, savu datu personas datu vietā, izmantoja citu personu personas datus, un par videonovērošanas veikšanu publiskās vietās, neievērojot Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasības.

Kopumā 2011.gadā DVI veica 290 pārbaudes un to ietvaros piemēroja 47 administratīvos sodus par Fizisko personu datu aizsardzības likuma pārkāpumiem – 24 brīdinājums un 23 naudas sodus. Pārkāpumi lielākoties tika konstatēti attiecībā uz personas datu publicēšanu internetā, personu rīcību, savu personas datu vietā norādot citas personas datus, personas datu apstrādi videonovērošanas veidā un personu kā uzņēmumu darbinieku reģistrēšanu Valsts ieņēmumu

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

dienestā bez šo personu piekrišanas un bez darba tiesisko attiecību pastāvēšanas.

DVI 2011.gadā piemēroja 14 administratīvos sodus par informācijas nesniegšanu DVI. Šo pārkāpumu skaits salīdzinoši ar 2009. un 2010.gadu ir būtiski pieaudzis (2009.gadā tika konstatēti 10 šādi pārkāpumi, savukārt 2010.gadā – tikai 5). Lielākoties DVI pieprasītā informācija tika sniegta pēc soda piemērošanas, tomēr atsevišķos gadījumos informācija netika sniegta vispār.

Veicot Informācijas sabiedrības pakalpojuma likuma uzraudzību, DVI 2011.gadā veica 15 pārbaudes, papildus tam regulāri sniedzot konsultācijas un rakstot informatīvas vēstules par Informācijas sabiedrības pakalpojuma likuma uzraudzību.

Informācijas sabiedrības pakalpojuma likuma un Fizisko personu datu aizsardzības likuma ievērošanas uzraudzībā būtisks kavēklis ir tas, ka daudzos gadījumos, kad darbība ir veikta elektroniskā vidē, piemēram, tiek sūtīts komerciāls paziņojums vai internetā publicēti personas dati, ir grūti identificēt par rīcību atbildīgo personu, ievērojot to, ka elektroniskā vidē pastāv iespēja rīkoties, slēpjot savu identitāti. Kā arī DVI darbu negatīvi ietekmē gan juridisku, ka fizisku personu rīcība, savlaicīgi vai vispār nesniedzot DVI pārbaudes ietvaros pieprasīto informāciju.

2011.gada ietvaros palielinājies to lietu skaits, kuru izskatīšanai bija nepieciešama sadarbība un informatīvais atbalsts no Eiropas Savienības un trešo valstu datu aizsardzības institūcijām. Kā arī DVI saņēma 3 informācijas pieprasījumus no citām datu aizsardzības institūcijām, ar lūgumu palīdzēt novērst nelikumīgu personas datu apstrādi. Paredzams, ka ciešāka sadarbība ar citu valstu datu aizsardzības institūcijām, ne tikai Eiropas Savienības ietvaros, nākotnē tikai palielināsies.

Lai sekmētu Direktīvas 95/46/EK 28.panta ieviešanu, DVI, sadarbībā ar Igaunijas datu aizsardzības institūciju, īstenoja pārbaudes pasākumu koncerna Stockmann filiālēs Tallinā un Rīgā.

4.3.1. Personas datu publicēšana internetā

Pieaugot interneta resursu lietotāju skaitam, pieaug arī tie gadījumi, kad internetā tiek publicēti personas dati. DVI 2011.gadā samērā bieži saņēma datu subjektu sūdzības par viņu personas datu publicēšanu internetā. Publicējot personas datus internetā, ir jāievēro personas datu aizsardzības principi, tai skaitā rīcībai ir jābūt tiesiskam pamatam un mērķim, kā arī saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu personas dati ir jāpublicē tādā veidā un apjomā, kāds ir nepieciešams un pietiekams mērķa sasniegšanai. Šādās lietās nozīmīgi ir vairāki turpmāk minētie aspekti.

Par personas datu apstrādes atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likumam atbildīgs ir pārzinis. Ja personas dati tiek publicēti internetā, tad šādas personas datu apstrādes pārzinis var būt gan mājas lapas uzturētājs, gan tā persona, kura informāciju mājas lapai ir nosūtījusi, jo saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 9.punktu pārzinis ir tā persona, kura ir noteikusi personas datu apstrādes mērķus un līdzekļus. Piemēram, ja ir izveidota interneta mājas lapa, kurā fiziskas un juridiskas personas tiek aicinātas publicēt informāciju par neuzticamām un negodīgām citām fiziskām un juridiskām personām, tad šādas personas datu apstrādes pārzinis ir gan mājas lapas izveidotājs un uzturētājs, jo ir noteicis personas datu apstrādes mērķi, līdzekļus un var ietekmēt to, vai un kādi personas dati mājas lapā tiek publicēti, kā arī pārzinis ir arī tā persona, kura personas datus ir nosūtījusi mājas lapai publicēšanai, jo tādā veidā šī persona ir noteikusi personas datu apstrādes mērķi un līdzekļus - nolēmusi, ka konkrētos personas datus ir nepieciešams publicēt konkrētajā mājas lapā.

Būtiski ir ņemt vērā to, ka subjektīva informācija, vērtējums un viedoklis par fizisku personu un tās rīcību ir šīs personas dati Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 3.punkta izpratnē, un līdz ar to šo informāciju drīkst publicēt internetā, ievērojot FPDAL prasības. Kā arī papildus tam ir jāatceras, ka atsevišķos gadījumos par personas datu, tai skaitā viedokļa, vērtējuma par fizisku personu, publicēšanu internetā var tik piemērota

kriminālbildība, jo saskaņā ar Krimināllikuma 157.pantu kriminālbildība ir paredzēta par apzināti nepatiesu, otru personu apkaunojošu izdomājumu tīšu izplatīšanu publiski (neslavas celšana), tai skaitā par neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī. Ņemot vērā minēto, DVI 2011.gadā vairākas reizes sūdzības par personas datu publicēšanu internetā ir pārsūtījusi Valsts policijai lemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu par neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī.

4.3.2. Personas datu par komunālo pakalpojumu parādiem izpaušana

Samērā bieži 2011.gadā DVI saņēma sūdzības par informācijas par komunālo pakalpojumu parādiem izvietošānu daudzdzīvokļu nama kāpņu telpās vai nosūtīšanu visiem nama iedzīvotājiem. Šajās lietās galvenokārt būtiski ir divi jautājumi - vai informācija, kura neietver vārdu, uzvārdu, bet ietver, piemēram, tikai dzīvokļa adresi un parāda summu, ir personas dati un kādos gadījumos personas datus par komunālo pakalpojumu parādiem ir atļauts izpaust citām personām, piemēram, pārējiem nama iedzīvotājiem.

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 3.punkts nosaka, ka personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu. Tādējādi, lai informāciju uzskatītu par personas datiem, tai nav jābūt patiesai vai pierādītai. Informācija var būt personas dati, ja šī informācija pēc tās satura tiek attiecināta uz konkrētu personu neatkarīgi no pārziņa vai kādas trešās personas mērķiem vai ietekmes, kāda šai informācijai ir attiecībā uz konkrēto datu subjektu. Par personas datiem ir uzskatāma arī tāda informācija, ja, ņemot vērā visus konkrētās lietas apstākļus, datus izmanto vai ir iespējams izmantot ar mērķi novērtēt, īpaši attiekties vai ietekmēt personu, viņa statusu vai uzvedību. Ja informācijas saistību ar personu nenorāda ne tās saturs, ne izmantošanas mērķis, informācija jebkurā gadījumā var attiekties uz personu, ja tās izmantošanas rezultātā ir ietekmētas konkrētas personas tiesības un intereses.

Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikts, ka informācijai ir jāattiecas uz fizisku personu, kura ir identificēta vai identificējama. Fizisku personu var

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

uzskatīt par identificētu, ja personu grupā tā ir atšķirama no visiem pārējiem grupas locekļiem. Fiziska persona ir identificējama, ja to ir iespējams identificēt, kaut arī tas vēl nebūtu izdarīts. Uz personu identifikāciju var norādīt dažādi identifikatori. Personu tieši var identificēt ar tās vārda palīdzību, bet netieši ar citu svarīgu pazīmju kopumu, kas ļauj personu atpazīt, sašaurinot to grupu, pie kuras tā pieder (dzīvesvieta, tās adrese, tālrunis, automašīnas numurs, vecums, nodarbošanās, amats, utt.). Gadījumos, kad nevar tieši identificēt personu, šī persona var būt identificējama, jo, apvienojot esošo informāciju ar citiem datiem (neatkarīgi no tā, vai tie glabājas pie pārziņa vai nē), personu būs iespējams atpazīt. Lai noteiktu, vai persona ir identificējama un konkrēta informācija ir personas dati, ir jāņem vērā visi līdzekļi, kurus, iespējams, pamatoti izmantotu pārzinis vai jebkura cita persona, lai identificētu konkrētu personu.

Ņemot vērā minēto, DVI ir secinājusi, ka arī dzīvokļa numurs bez personas vārda, uzvārda, t.i. nekustamā īpašuma adrese, var identificēt personu, jo pēc nekustamā īpašuma adreses ir iespējams identificēt konkrētu personu, piemēram, iegūstot informāciju no Zemesgrāmatas. Zemesgrāmatu likuma 1.pants nosaka, ka Zemesgrāmatas ir visiem pieejamas, un to ierakstiem ir publiska ticamība. Vienlaicīgi personu, kurai pieder nekustamais īpašums (dzīvoklis) vai tā īrnieku var identificēt arī viņa kaimiņi un citas personas, kurām ir zināma konkrētai personai piederošā nekustamā īpašuma adrese vai dzīvesvietas adrese.

Tādējādi ne tikai dzīvokļa īpašnieka vārds un uzvārds, bet arī dzīvokļa numurs (nekustamā īpašuma adrese) un parāda summa ir personas dati Fizisko personu datu aizsardzības likuma izpratnē.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 14.panta ceturrtā daļa nosaka, ka pārvaldnieka pienākums ir savlaicīgi informēt dzīvokļu īpašniekus par atsevišķa dzīvokļa īpašnieka darbību vai bezdarbību (tai skaitā uz pārvaldīšanas uzdevuma pamata iegūto saistību neizpildi), kas ietekmē vai var ietekmēt citu dzīvokļu īpašnieku intereses, kā arī sniegt nepārprotamu un pilnīgu

informāciju par šiem jautājumiem pēc dzīvojamās mājas īpašnieka atsevišķa pieprasījuma.

Tādējādi, ņemot vērā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 3.punktu un 10.panta pirmās daļas 2.punktu, pārvaldnieks, pamatojoties uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 14.panta ceturto daļu, personas datus par komunālo pakalpojumu parādiem (tai skaitā norādot tikai adresi un parāda summu) ir tiesīgs sniegt tikai attiecīgās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem, kuri šo informāciju ir pieprasījuši, ja minētie parādnieki un parādi ietekmē vai var ietekmēt citu dzīvokļu īpašnieku intereses un ja dzīvokļu īpašnieki, saņemot pieprasīto informāciju, var tiesiskā veidā šo informāciju izmantot, aizsargājot savas intereses.

Līdz ar to DVI konstatēja, ka rīcība, informāciju par komunālajiem parādiem izvietojot daudzdzīvokļu nama kāpņu telpās vai nosūtot visiem nama iedzīvotājiem bez to pieprasījuma, tiek veikta bez Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam atbilstoša tiesiskā pamata un neatbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktam – personas dati tiek izpausti personām, kurām nav tiesības vai nepieciešamība konkrētos personas datus saņemt, līdz ar to personas dati tiek apstrādāti bez tiesiska mērķa vai apmērā un veidā, kas nav nepieciešams tiesiskā mērķa sasniegšanai.

4.3.3. Personas kā darbinieka reģistrēšana Valsts ieņēmumu dienestā

No visām DVI 2011.gadā saņemtajām sūdzībām aptuveni 12% sūdzības tika saņemtas par gadījumiem, kad persona ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā uzņēmuma darbinieks vai reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā kā uzņēmuma valdes loceklis bez šādu attiecību faktiskas pastāvēšanas. Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu 2011.gadā šādu sūdzību skaits ir pieaudzis vairāk kā četras reizes.

Šādos gadījumos tiek veikta personas datu apstrāde, tomēr ne vienmēr DVI ir kompetentā iestāde situācijas risināšanai.

Personu var reģistrēt Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā kā valdes locekli tikai tad, ja Latvijas

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

Republikas Uzņēmumu reģistrā ir iesniegta minētās personas rakstiska piekrišana būt par konkrētā uzņēmuma valdes locekli. Līdz ar to, ja persona ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā kā valdes loceklis bez šādu attiecību faktiskas pastāvēšanas, tai skaitā, ja persona nav rakstiski piekritusi būt par valdes locekli konkrētajā uzņēmumā, ir veikta dokumentu viltošana. Par dokumentu viltošanu ir paredzēta kriminālatbildība, līdz ar to, neskatoties uz to, ka, viltojot dokumentu, ir veikta personas datu apstrāde, personai, kura bez rakstiskas piekrišanas ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā kā valdes loceklis, ir jāvēršas Valsts policijā par kriminālprocesa uzsākšanu par dokumentu viltošanu, uz kuru pamata valdes locekļa reģistrācija Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā tika veikta.

Savukārt, lai uzņēmums reģistrētu Valsts ieņēmumu dienestā personu kā savu darbinieku, Valsts ieņēmumu dienestā ir jāiesniedz tikai šīs personas vārds, uzvārds, personas kods un nav nepieciešams Valsts ieņēmumu dienestā iesniegt šī darbinieka parakstītu dokumentu par darba attiecībām, piemēram, darba līgumu. Līdz ar to šādās situācijās DVI veic pārbaudes, lai konstatētu, vai veiktā personas datu apstrāde - paziņošana Valsts ieņēmumu dienestam par personu kā uzņēmuma darbinieku - ir atbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likumam un lai, konstatējot Fizisko personu datu aizsardzības likuma pārkāpumu, nodrošinātu Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošo personas datu labošanu - informācijas par personu kā uzņēmumu darbinieku dzēšanu. Lielākoties visās šādās pārbaudēs DVI ir konstatējusi, ka nepastāv Fizisko personu datu aizsardzības likumam atbilstošs tiesiskais pamats (nepastāv darba tiesiskās attiecības) tam, lai persona tiktu reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā uzņēmuma darbinieks un līdz ar to Valsts ieņēmumu dienestā esošā informācija par šādu attiecību pastāvēšanu tiek dzēsta. Šajās situācijās personas datus lielākoties labo Valsts ieņēmumu dienests aizvietotājizpildes ietvaros, pamatojoties uz DVI noteikto pienākumu, un tikai atsevišķos gadījumos paši pārziņi (uzņēmumi), izpildot DVI uzlikto

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

0010 110010 00111 01111 110 00010 100 1101 0011
110 1110101 01000101 0101010 001110 0110101
11 00011 00011 01001 01001 1001100 010
001111000 0011 0001100 01101 000101001
010 111001010 01101 001100
00011 10110 110001110
0011110010
011110
101
001
11
0

pienākumu, lūdz labot Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošos un šo pārziņu iepriekš sniegtos personas datus.

Neskatoties uz to, ka DVI pārbaudes rezultātā Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošie personas dati tiek dzēsti, datu subjektiem, kuri saskaras ar šādām situācijām, tās rada būtiskus ierobežojumus - līdz DVI pārbaudes pabeigšanai, kas var ilgt aptuveni trīs mēnešus, datu subjektam, piemēram, tiek liegta iespēja iegūt bezdarbnieka pabalstu, jo persona kā uzņēmumu darbinieks nevar iegūt bezdarbnieka statusu. Ņemot vērā minēto, DVI pēc iespējas ātrāk veic iepriekš minētās pārbaudes, tomēr pārbaūžu ilgumu ietekmē pieaugošais šādu sūdzību skaits un tas, ka pārbaudes ietvaros ir jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktie procesuālie termiņi, piemēram, termiņš, kad lēmumu par personas datu labošanu var aizvietotājizpildes ietvaros nodot Valsts ieņēmumu dienestam piespiedu izpildei (personas datu labošanai), kuri pagarina pārbaudes laiku.

Datu valsts inspekcijas 2011.gada publiskais pārskats

V DVI PRIORITĀTES 2012.GADAM

Prioritārie pasākumi 2012.gadam:

- 1) dalība diskusijās par Eiropas Komisijas iniciēto reformu datu aizsardzības jomā;
- 2) Šengenas novērtēšanas vizīte datu aizsardzības jomā (paredzēta 2012.gada oktobrī);
- 3) Rekomendāciju - „Personas datu aizsardzības darba tiesisko attiecību ietvaros” un „Datu drošība” izstrāde.